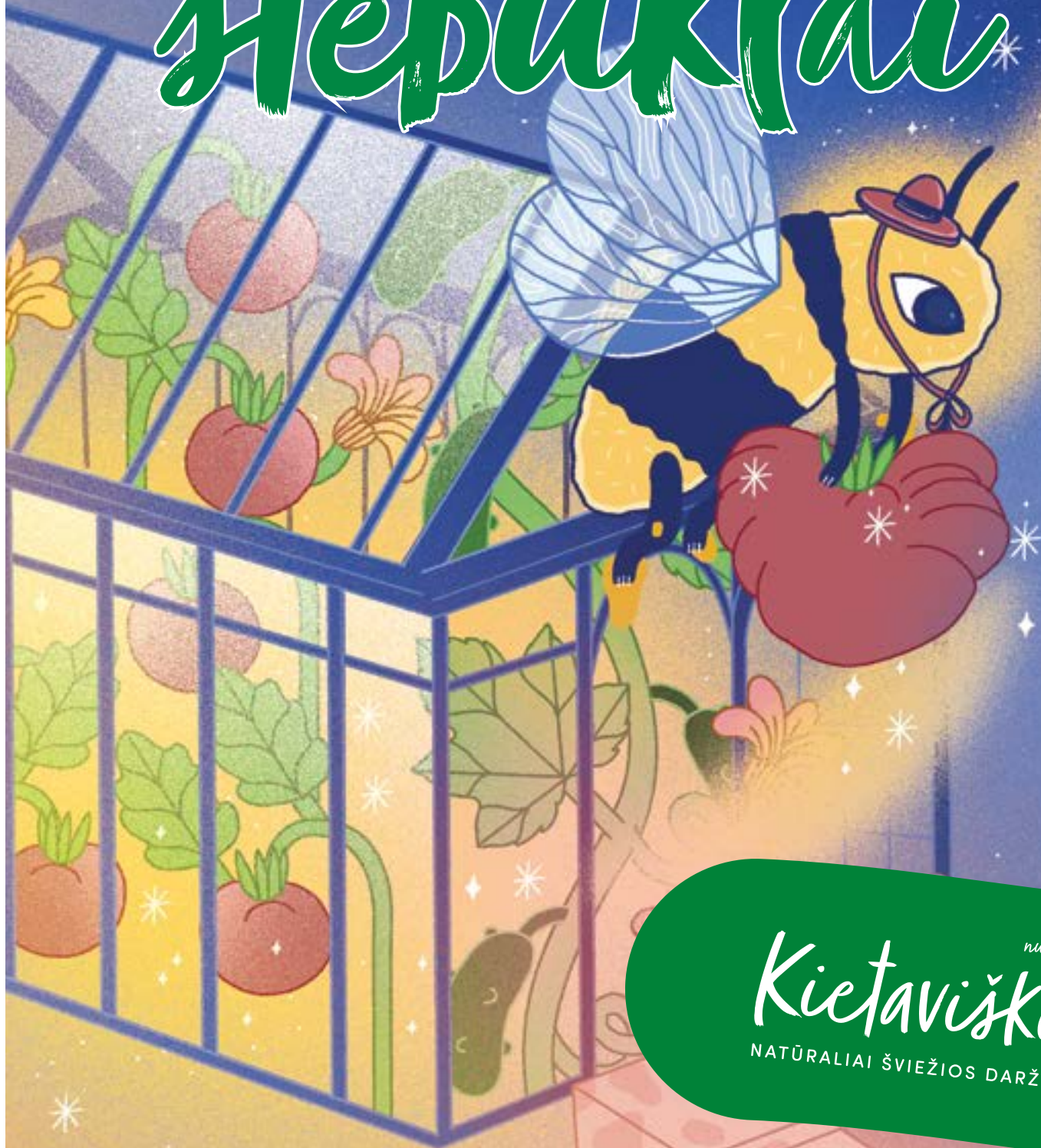

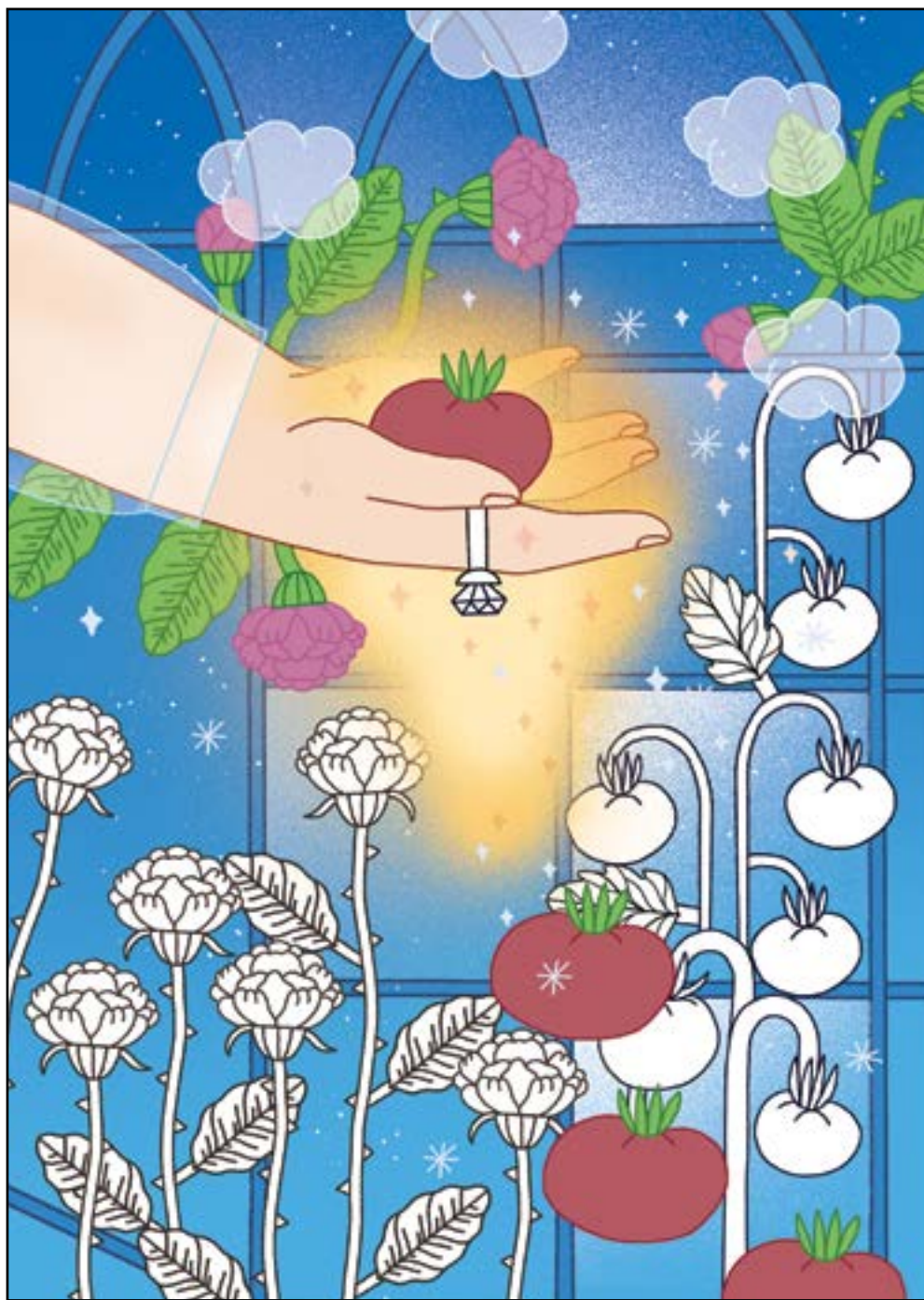
Šiltnamio stebuklai

nuo 1987
Kietaviškis
NATŪRALIAI ŠVIEŽIOS DARŽOVĖS

Šiltnamio stebuklai

KAIP ROŽĖS VIRTO POMIDORAIS?

Pirmajame Kietaviškių šiltnamyje augintos rožės. Net ir žiemą jos visus kerėjo įvairiausiomis spalvomis. Tiesa, 1987- aisiais metais rožės savo vietą šiltnamyje užleido pomidorams, salotoms ir agurkams – jie čia auga ištisus metus!

20-IES FUTBOLO STADIONŲ DYDŽIO ŠILTNAMIS

2017-aisiais metais šiltnamis atsinaujino – koks dabar jis modernus! Išlaugo ir į aukštį, kuris dabar siekia net 7,5 metrus, ir į plotį, kuris prilygsta net 20-čiai futbolo stadionų.

ŠILTAMYJE VASARA NESIBAIGIA

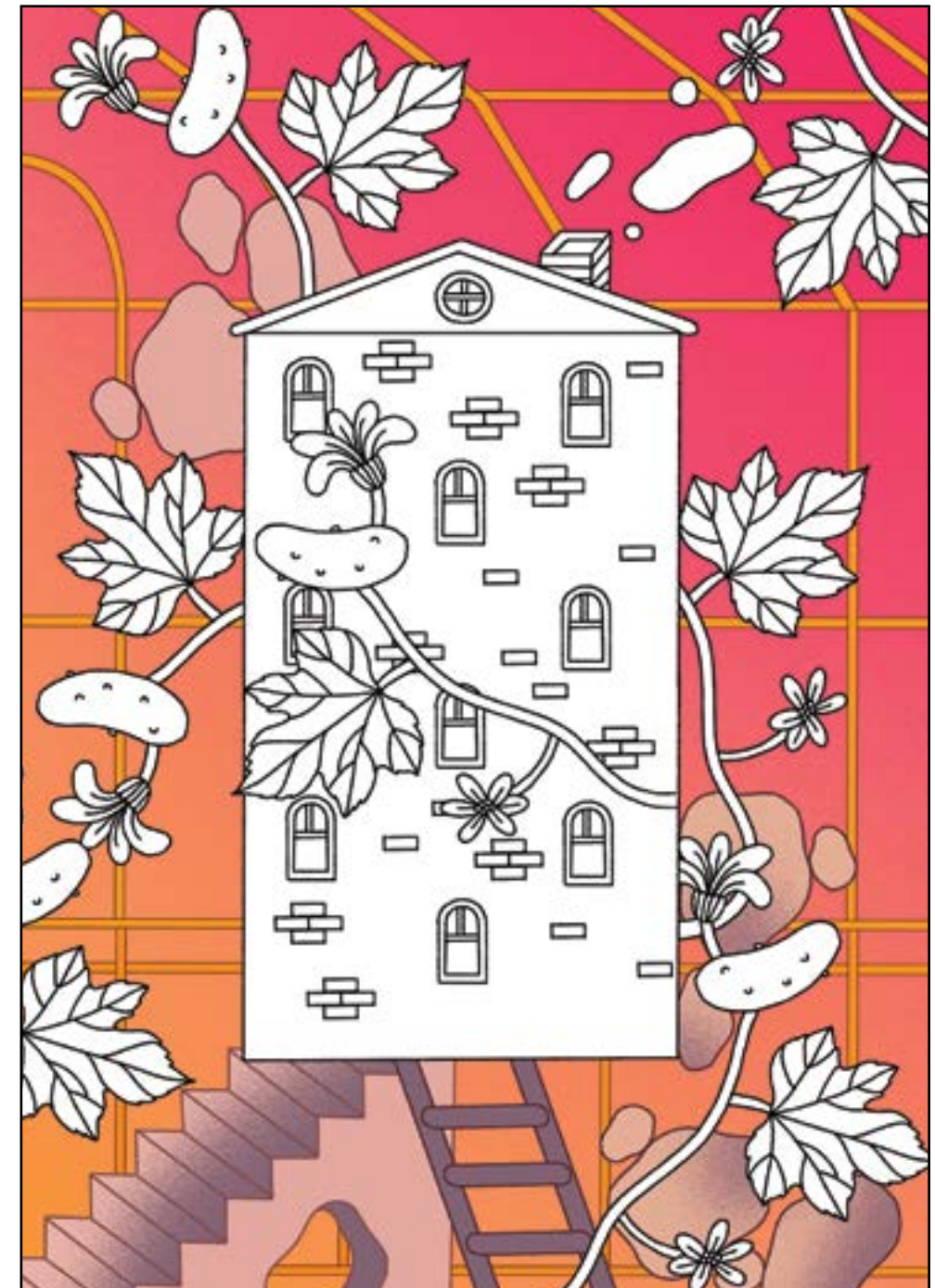
Už lango gili žiema, o šiltnamyje – vasara. Čia šildo lempos, net 17-ai valandų per parą augalams atstojančios saulę. Jos skleidžia daug šviesos, kad pomidorai, agurkai ir salotos galėtų augti.

ŠILTAMIO REKORDININKAI

Didžiausias šiltnamyje užaugęs pomidoras svėrė net 4,5 kilogramus. Ilgiausias ilgavaisis agurkas siekė net 1,36 metro.

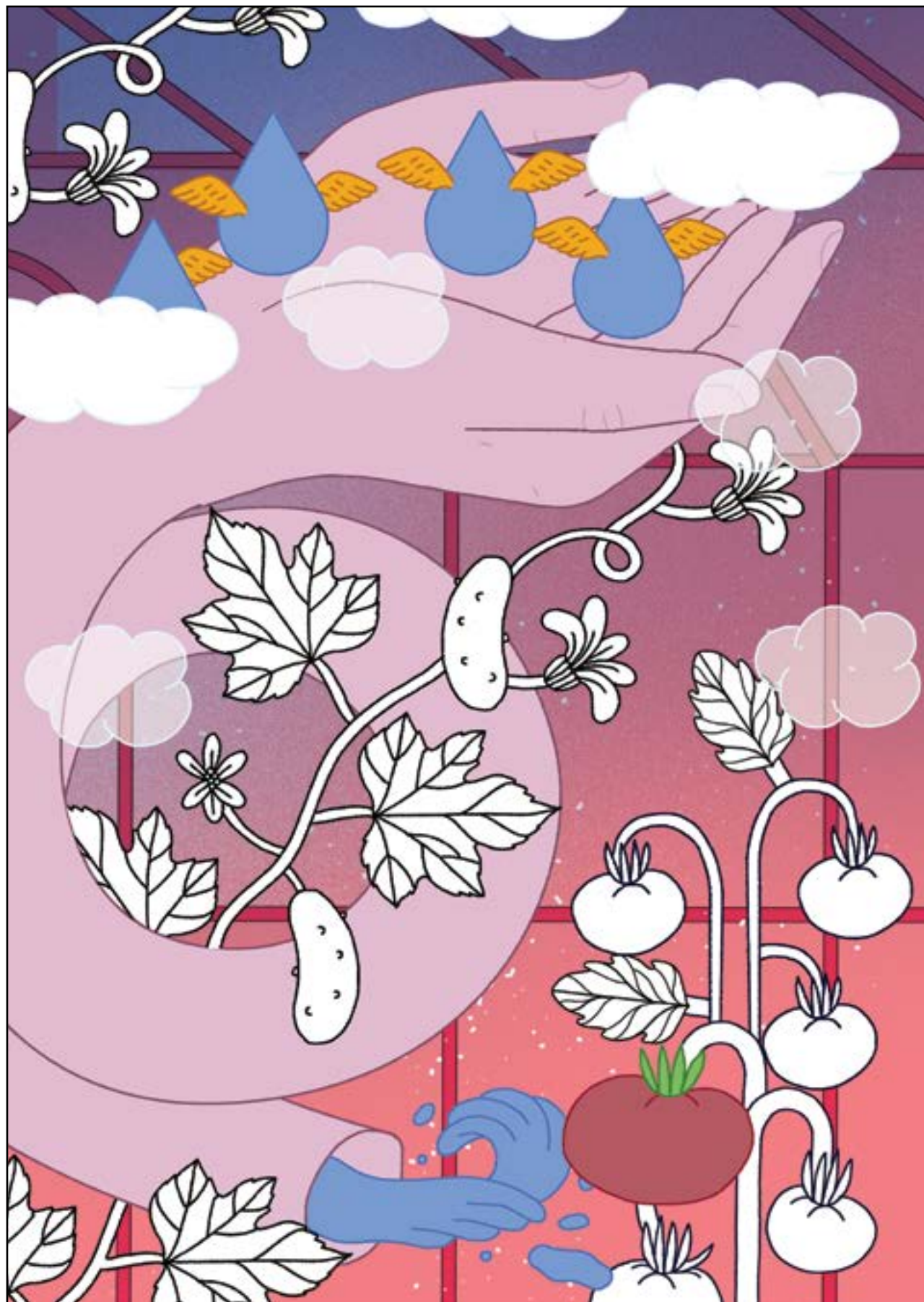
ŽALIASIS MILŽINAS

Agurkas stiebiasi aukštyn, savo žiedus megdamas kuo arčiau saulės. Šiltnamio sergėtojos apatinius jų lapus nuskabo ir stiebo apačią apvynioja. Šitai padedamas agurko stiebas gali pasiekti net 17 metrų aukštį ir peraugti penkiaaukštį namą.

ŠILTNAMYJE MEZGASI NE TIK DARŽOVĖS, BET IR MEILĖ

Prieš 30 metų šiltnamyje dirbo Petras. Kartą jam bekeičiant šiltnamio stiklą šis netikėtai išsprūdo iš rankų ir užgavo nuo apatinių šakelių pomidorus skynusią Ireną. Petras pripuolė prie jos padėti – tą akimirką vienas kitą ir pamilo. Net savo vestuves šiltnamyje iškėlė. Ligšiol jiedu ir gyvena kartu, ir šiltnamyje drauge darbuojasi.

DANGIŠKAS VANDUO

Šiltnamio stogas yra dangaus vandens gaudyklė. Prie jo pritaisyti kraigai padeda surinkti lietų ir visa apklojusį, bet tirpstantį sniegą. Iš ten vanduo specialiais vamzdžiais keliauja į baseinus, kur yra filtruojamas ir tiriamas. Jei vandenyje randama pakankamai maistinių medžiagų, jis atiteka iki daržovių ir šios godžiai juo mėgaujasi.

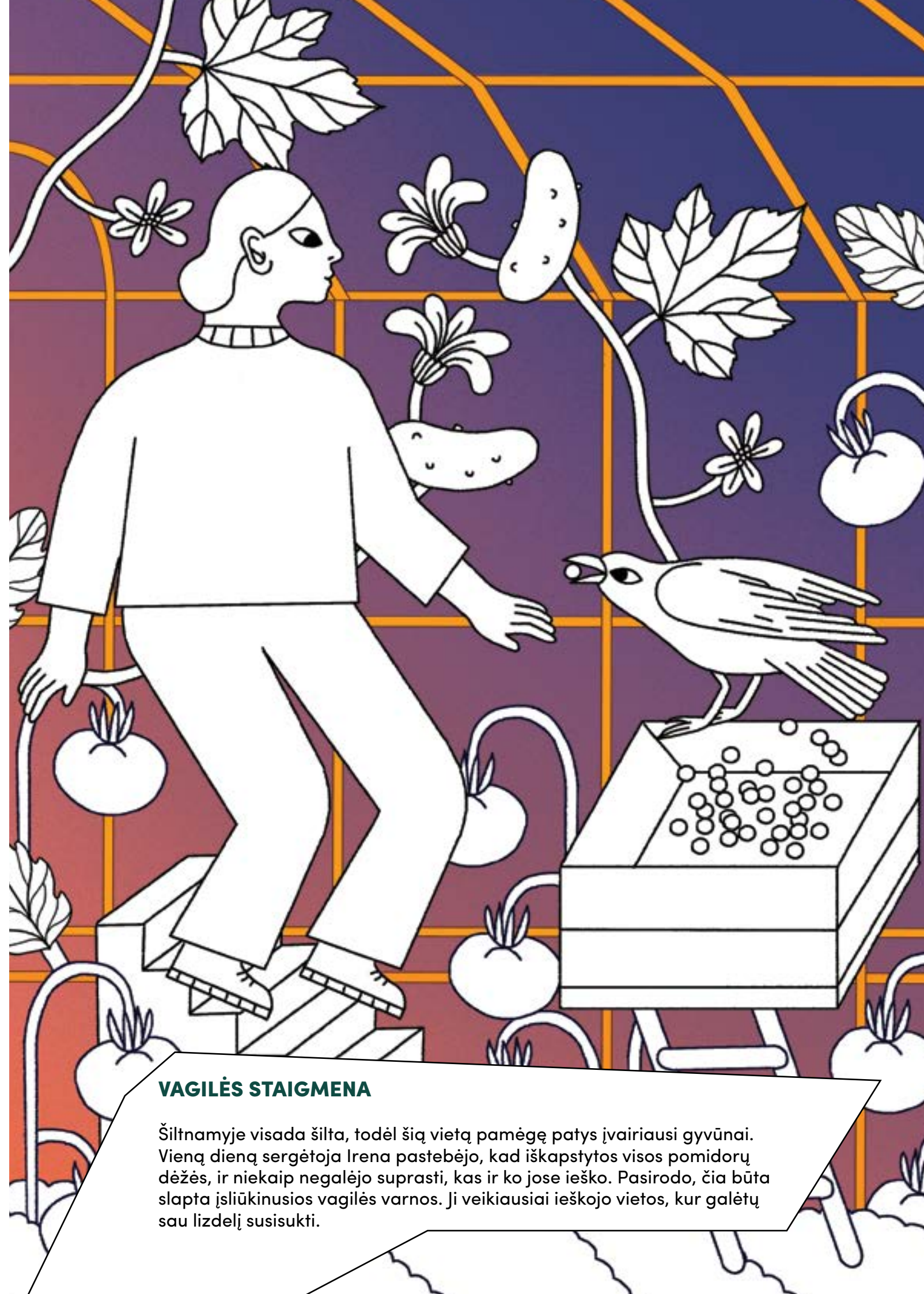
TROPIKAI VIDURY LIETUVOS

Vasarą šiltnamyje būna daugiau nei 40 laipsnių karščio – tikra pirtis. Daržovėms tai labai patinka, bet šiltnamio sergėtojus tokia temperatūra alina. Dėl to vasaros metu jie pradeda dirbti 6 valandą ryto, kol saulė dar žemai žemai ir nespėjusi visko įkaitinti.

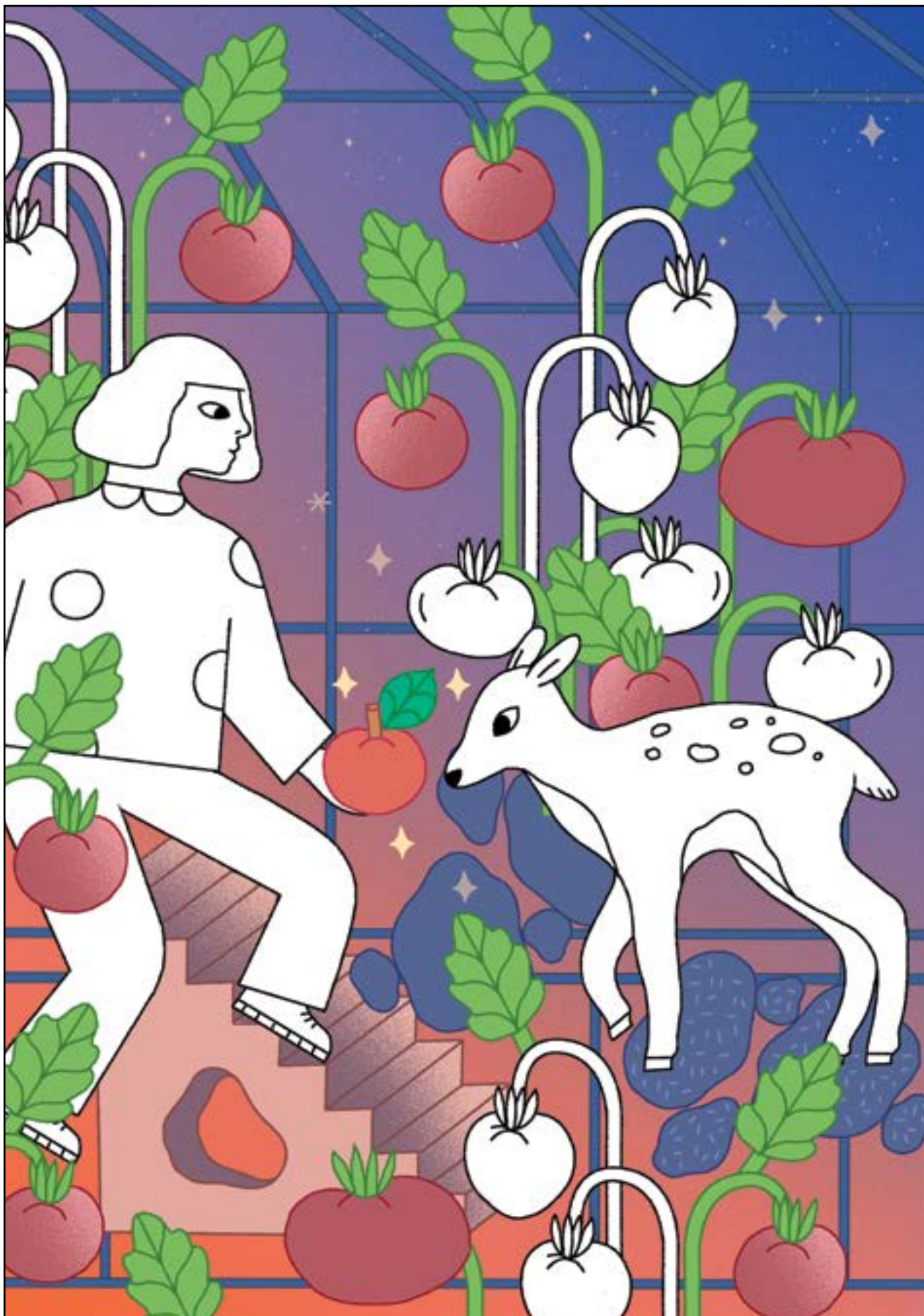
MAGIŠKA MUZIKA

Rytą, kai praveriamos langinės, į šiltnamio vidų suskrenda paukštelių gausybė. Jie čirškia, čiulba ir dainuoja, taip džiugindami visus sergėtojus. Tačiau vakare, temstant, langinės uždaromos ir paukščiukai išskrenda nakvoti gamtoje.

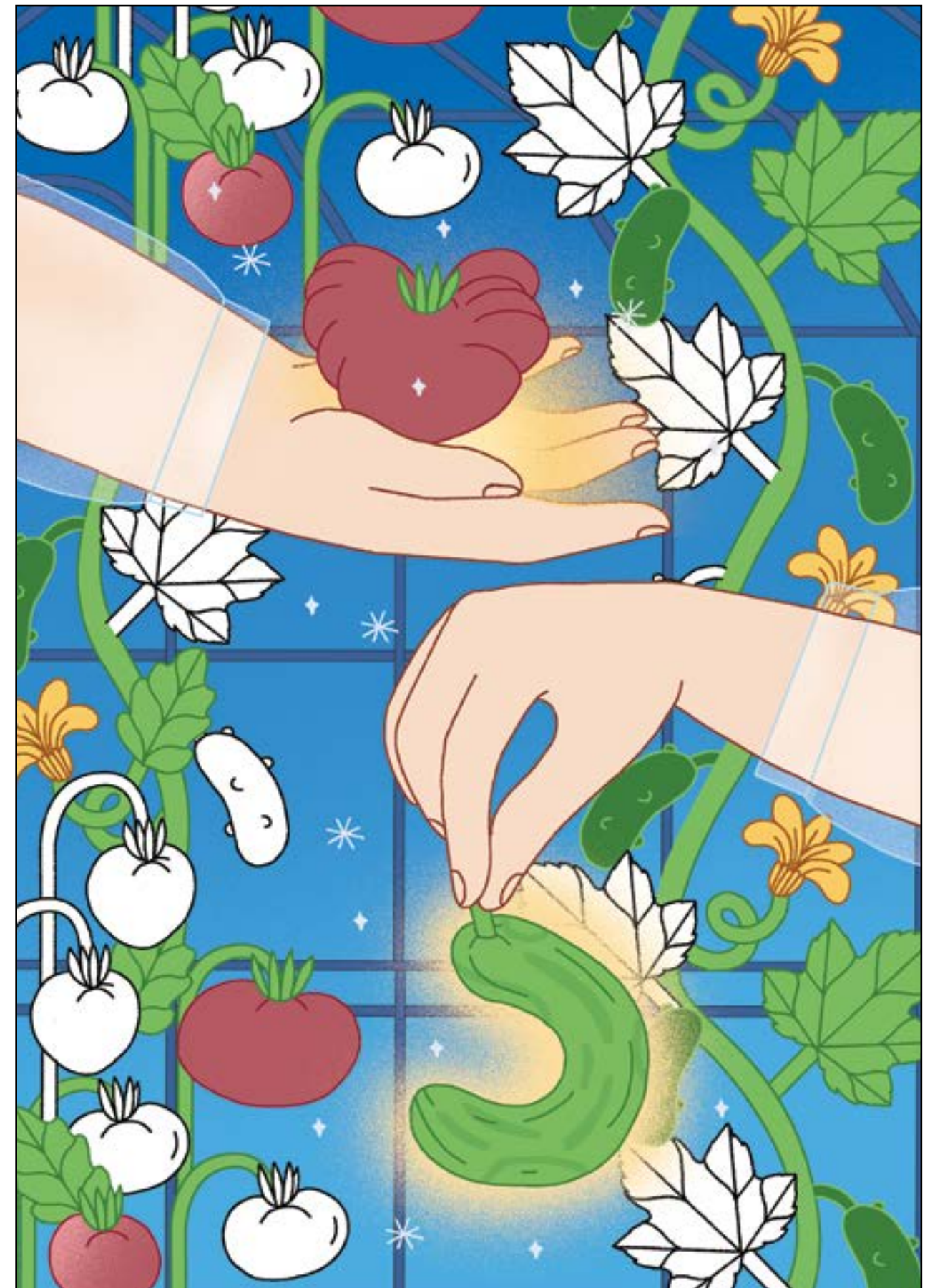
VAGILĖS STAIGMENA

Šiltnamyje visada šilta, todėl šią vietą pamėgę patys įvairiausi gyvūnai. Vieną dieną sergėtoja Irena pastebėjo, kad iškapstytos visos pomidorų dėžės, ir niekaip negalėjo suprasti, kas ir ko jose ieško. Pasirodo, čia būta slapta įsliūkinusios vagilės varnos. Ji veikiausiai ieškojo vietos, kur galėtų sau lizdelį susisukti.

PASLAPTINGAS SVEČIAS

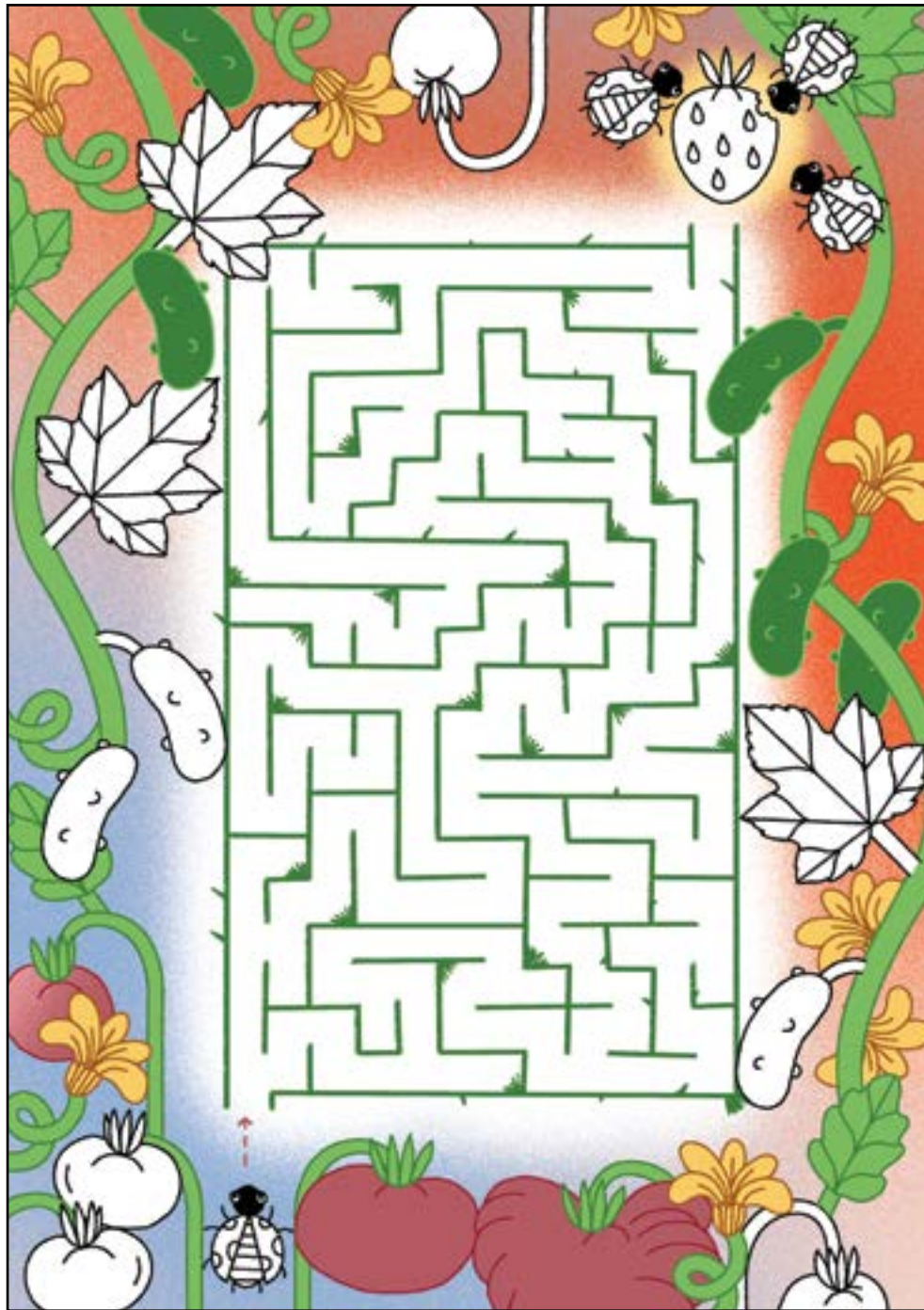
Vieną ankstyvą rytą ūkyje sergėtoja Venanta prie augančių tujų pastebėjo mažytį stirniuką. Jis rodėsi toks vienišas ir silpnas... Sergėtojai ėmė jį maitinti obuoliais, šiltnamyje auginamomis salotomis, agurkais. Galiausiai – padarė jam guolį. Stirniukas taip priprato čia būti, kad visai nebebijojo žmonių ir netgi leidosi glostomas. Praleido ūkyje visą mėnesį ir sustiprėjęs išbėgo pas savo giminaičius į mišką.

GRAŽUOLĖ IR PABAISA

Kas dešimta šiltnamyje nuskinta daržovė atrodo nejprastai. Ypatingai. Šiltnamio sergėtojams tai pačios gražiausios daržovės. Agurkai dažniausiai įgyja gyvatės anakondos formą, o pomidorai – širdelės. Lig šiolei tokias dovanodavo „Maisto bankui“ arba iš jų spausdavo sultis. Nuo 2021-ųjų paskanauti tokių daržovių gali visi, nes šios pagaliau pasiekė ir parduotuvių lentynas.

LABIRINTAS PO STOGU

Šiltnamyje iš viso net 2395 takai – čia lengvai galima paklysti ir pasimesti. Pats ilgiausias takas, vedantis nuo vieno šiltnamio galo iki kito, yra net 283-jų metrų. Sujungę visus takus į vieną gautume kone Šventosios upę!

BURTININKĖ AISTĖ

Aistė yra šiltnamio burtininkė, ji rūpinasi pomidorų, agurkų ir salotų sveikata ir gerove. Dar kitaip ji vadinama agronome. Aistę sutiksite, atvykę į ekskursiją po šiltnamį. Negana to, ji rašo pasakas vaikams! Net ir ši knyga yra Aistės nuopelnas.

EKSKURSIJA, KURIOJE NORISI DALYVAUTI

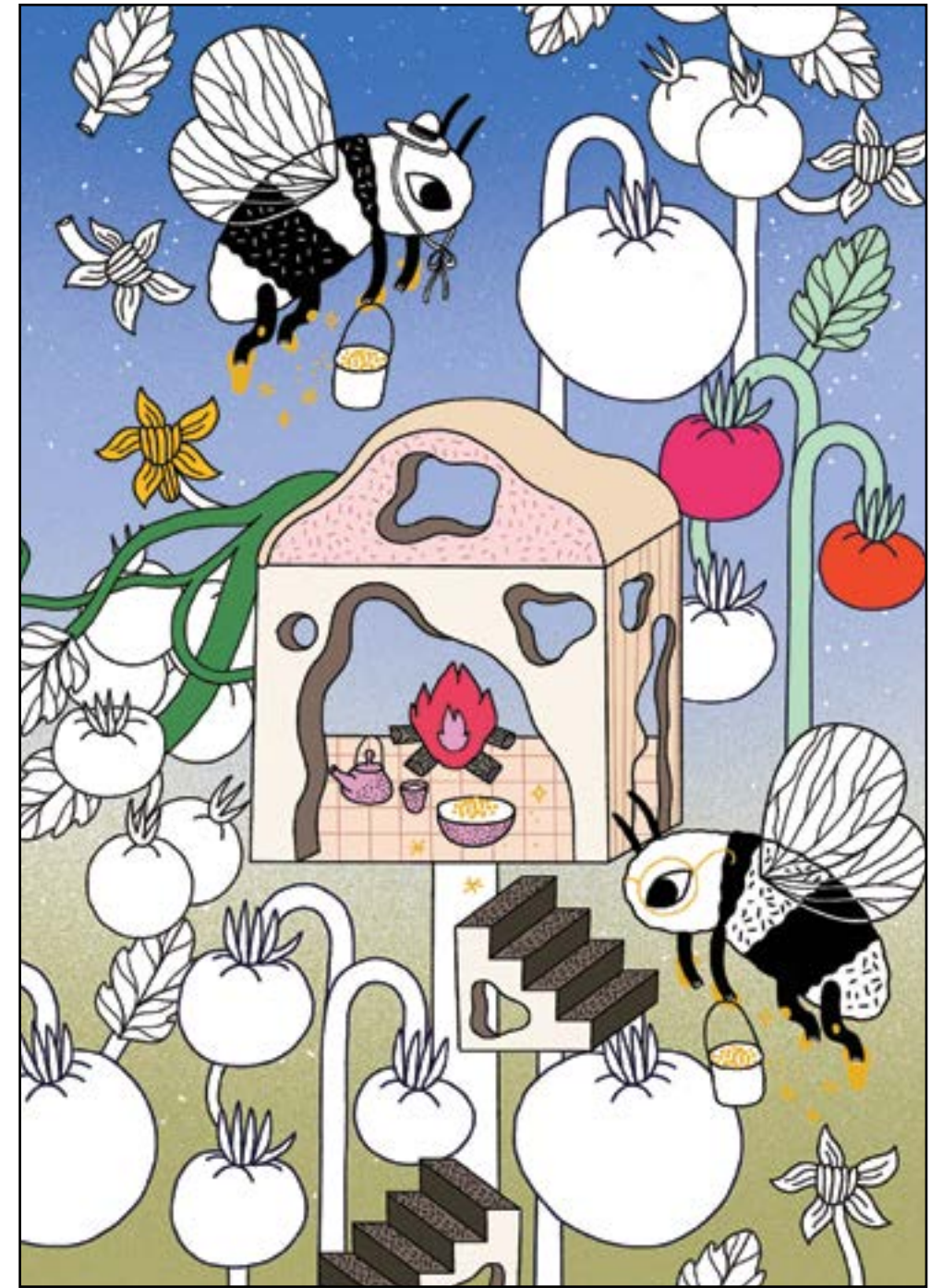
Atvažiuok į šiltnamį ir savo akimis pamatyk visus jo stebuklus. Ekskursijos metu dar daugiau sužinosi apie čia gyvenančius augalus, jų auginimo gudrybes bei išgirsi įdomiausių šiltnamio istorijų. Čia sutiksi burtininkę Aistę ir jos padėjėją – žmogaus dydžio kamanę. Galėsite kartu su jomis pažaisti ir net padainuoti.

NEMATOMI VABZDŽIŲ MŪŠIAI

Augant agurkams ir nokstant pomidorams juos gali užpulti patys įvairiausi kenkėjai, besikėsinantys pražudyti visą derlių. Neverta išsigąsti – šiltnamis turi savų ginklų apsaugoti daržoves. Vienas tokių – visa armija vabzdžių, grybų ir bakterijų. Jei koks augalas atakuojamas kenkėjų, tuojau pat išrikiuojama šiltnamio armija. Taip augalai išlieka sveiki.

POMIDORUS MEZGA KAMANĖS

ŽIEDAS PAVERČIAMAS Į POMIDORĄ

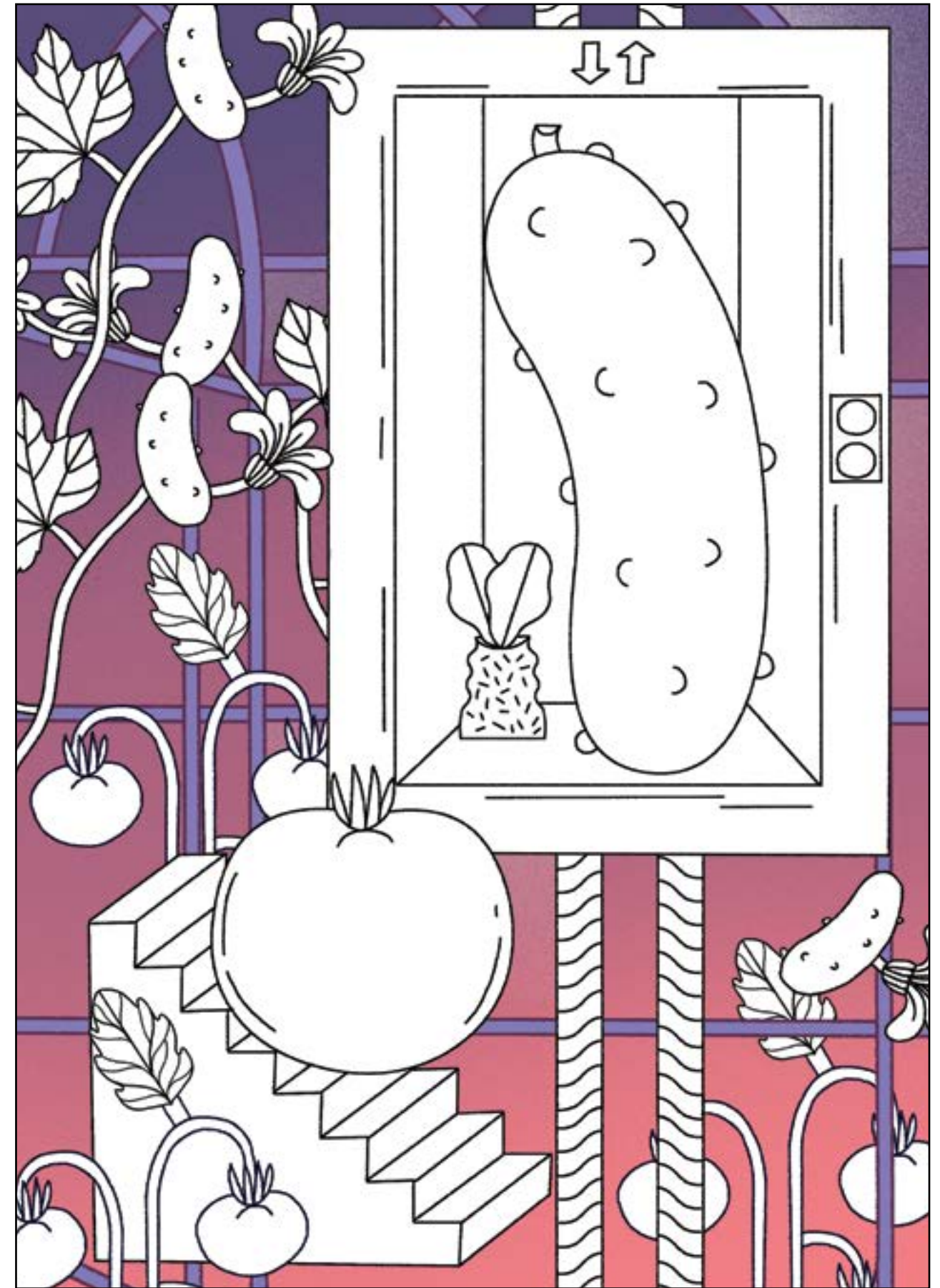
Pomidoras neatsirastų, jei jo žiedo piestelė nebūtų apvaisinta. Ji turi būti apdulkinama žiedo kuokelio žiedadulkėmis. Tik tada užsimezga pomidoro vaisius, kuris iš pradžių užauga, o tuomet ima sirpti. Žiedus apvaisina kamanės, kurių šiame šiltnamyje gyvena net 140 šeimų.

Kamanė, kuri tikrai didesnė už bitę, nutūpusi ant vieno žiedo apdulkina ir užsimezgusius šalia. Viena kamanė perneša tiek žiedadulkių, kad prilygsta penkioms bitėms. Jų apdulinti pomidorai yra didesni, neprilygstamo skonio, turintys tvirtesnes pertvaras viduje. O derlius koks!

KA SAPNUOJA AGURKAI?

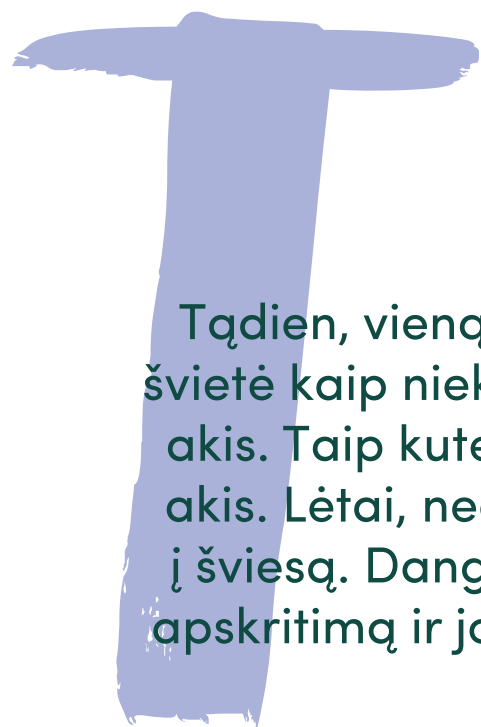
Augalams, kaip ir žmonėms, labai svarbu tinkamai išsimiegoti – tai padeda jiems augti ir stiprėti. Naktį užsnūdę jie nustoja gaminę maistines medžiagas ir ima intensyviai kvėpuoti. Agurkai tikriausiai sapnuoja, kokie dideli užaugs – net šiltnamyje nebetilps.

DARŽOVIŲ LENKTYNĖS

Už pomidorus agurkai greitesni net 5 kartus! Ilgavaisis agurkas per dieną gali paaugti net 15 centimetrų, o pilnai subręsti jam užtenka 8–12 dienų. Tuo tarpu pomidorai nurausta tik po 40–60 dienų.

PASAKA
Mylimoji

Tądien, vieną gražų pavasario rytą, saulė švietė kaip niekada ryškiai. Spinduliai kuteno akis. Taip kuteno, kad jis panoro pramerkti akis. Lėtai, nedrąsiai pirmą kartą pažvelgė į šviesą. Danguje išvydo spiginantį geltoną apskritimą ir jo kūną kaipmat užliejo šiluma. Kaip gera...

Po kelių tokių rytų, kai jau rodėsi, kad į saulę žvelgti vis drąsiau, saulė ėmė ir pasislėpė už mėlyno pūkuoto debesėlio, kuris trauktis nė neketino – tik didėjo ir storėjo. Teko nuleisti akis ir pirmą kartą apsidairyti aplinkui – čia šviesu, šilta ir jauku. Šalia visa tankmė žalių augalų, tokius pirmą kartą regi. Dar akyliau įsižiūrėjęs pastebėjo, kad nuo plačių jų lapų nutysę dygliuoti ir žali bičiuliai.

- Labas! Aš... Aš... Pomidoras, – akimirksniu stabtelėjo sukaupti drąsą.
- Pomidoras Tolas. Kas jūs?
- Pomidoras Voras? – žalieji pratrūko juoktis.
- Tolas... Ne voras...

Tokio vardo žalieji draugužiai, šiltnamyje dar vadinami agurkėliais, girdėję nebuvo. Pomidoras Voras – na ir sumanyk taip! Agurkėliai Mėlis, Gėlis ir Agis susiėmė už žalių pilvų kone springo iš juoko, karts nuo karto net sukriuksėdami.

Smagu būta jiems trise. Agis, kaip jam dera, buvo kiek melagis. Nors mažiausias iš visų, dantį užkalbėti ir šachmatais žaisti mokėjo geriau nei kas kitas – ištisas valandas mokė Mėlį ir Gėlį, bet nei vienas nė iš tolo neprilygo jo suktumui ir sumanumui. Mėlis labiausiai mėgdavo žaisti naktimis, turbūt todėl ir buvo toks išblyškęs ir žalsvai pamėlęs. O Gėlis... Ak, kas ten jį supaisys – kaip ežeras paslaptingas ir gėlas... Kartu jie supdavosi ant šakelių, dainuodavo šiltnamio dainas ir be paliovos juokdavosi.

Taip ir šį rytą: toliau kvatojosi iš vargšo Pomodoro Tolo. Koks jis mažas – daug mažesnis už kitus! Pravardžiavo „Voru“, kol šio sėklytės pradėjo skaudėti, žandukai užkaito, prakaitas išpylė. Pravardžiavo, kol Tolas visai užtilo. Saulė, lyg supratusi, kad metas pro debesį išlįsti, pasirodė visu gražumu. Pomidoras nudžiugo, užvertė akis į dangų ir įsispoksojo į saulę. Ji – tikra Mylimoji, pamąstė jis. Neatitraukė žvilgsnio, nejudėjo. Jo akelės tik knapt ir jis užmigo.

Kitą rytą žalieji agurkėliai ir kiek pamėlęs Mėlis pabudo jau gerokai išaušus. Pakibę ant šakelių rąžėsi dar valandėlę, lengvai sūpavosi ir glostėsi savo dygliuotus gumbelius.

Nors agurkėlių protėviai juos užsiaugino būtent apsiginti nuo laukinių gyvūnų, vis besikėsindavusių juos skanius suėsti, Agis, Mėlis ir Gėlis priešų neturėjo. Mėgdavo turkštis po lietaus vandeniu ir taip godžiai jį gerdavo, kad žandukai išsipūsdavo. Daugybė žandukų, kurie vėliau tapdavo gumbeliais, o suplyšę nuo vandens gausos dar ir badėsi.

Pasiglostęs Agis vėl išsitraukė šachmatus ir, jei ne staigmena, apie kurią papasakosime, diena būtų praėjusi puikiai ir lengvai – kaip visad.

Žaidžiant jau trečiąją partiją paslaptinęsis Gėlis ėmė ir prisiminė:

– Luktelkit... O kurgi tas neūžauga Voras? Visi sužiūro žemyn – nėra! Prieky – nieko panašaus! Atgalios – tuščia! Pomidorai taip lengvai neišgaruoja, pagalvojo, ir lėtai pakėlė akis aukštyn.

Tolas pūpsojo agurkėliams virš galvų. Save praaugęs dvigubai, platumo sulig obuoliu, raudonas kaip...

– Pomidoras Voras! – sušuko Mėlis!

Visiems trims agurkėliams akys ant kaktos iššoko, dygliukai pasišiaušė kaip ginkluoto ežio spygliai! Pomidoras Voras, tas mažas vakarykštis neužauga, šiandien ne tik kad išstypo, bet ir nusidažė!

- Tu raudonas... – paklaikusiomis akimis lemeno Mėlis.
- Raudonas kaip... – mintį tęsė Gėlis.
- Jis raudonas kaip pomidoras, – pasigirdo nepažįstamas balsas.

Ką? Iš kur? Iš kur šis balsas? Visi sukluso – artėjo zvimbimas. Už minutėlės prieš akis sušmėžavo kažkas nepaprastai ryškaus, švelnaus ir pūkuoto, lyg pati saulė ar jos spindulėlis būtų nusileidęs žemėn. Zvimbiantis nepažįstamasis lakstė kaip išbadėjęs, tūkstantį kartų priskrido prie vieno bičiulio, prie kito. Šie net pakrutėti baiminosi, kad tik svečio neišgąsdintų. Nuostabus spindulėlis nutūpė kone ant Agio galvos.

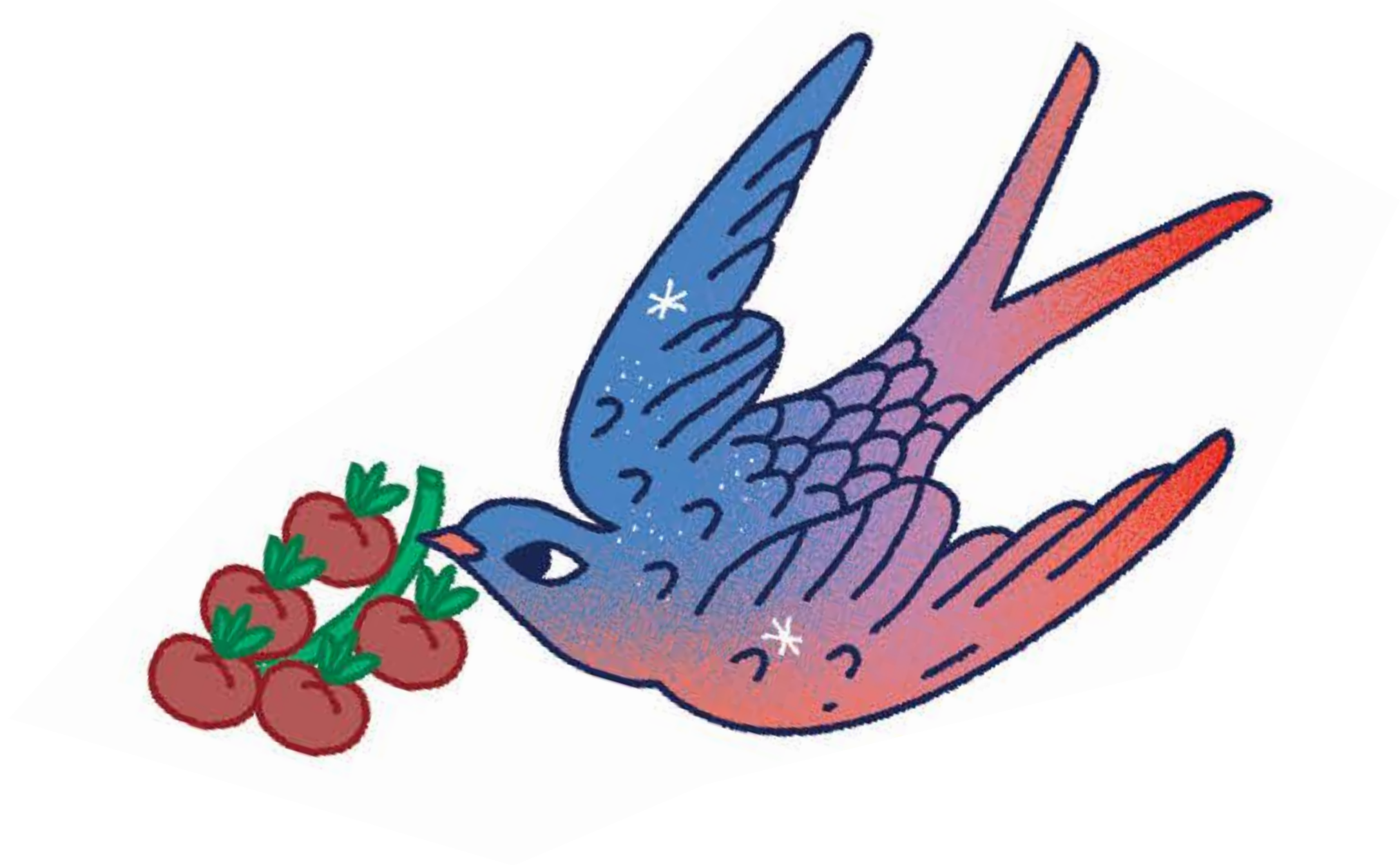

- Taigi labas! Aš Kamanė Dūzgė! – tarė balsas.
- Kamanė Niūrzgė? – paklausė Mėlis ir agurkėliai vėl siūbuoti iš juoko pradėjo. Kvatojosi net susirietę – tai bent vardas, tokio net nėra girdėję!
- Dūzgė nė kiek nesusikrimto, nes tokių dyglių agurkėlių per savo karjerą matė visą šimtą. Nemeluoj – šimtą! – Ak, manęs jūs neprisimenate... Juk lankydavau jus dar tuomet, kai buvote žiedai! Geltoni, dideli žiedai – ryškūs kaip Mylimoji! – ėmė pasakoti Bitė.
- Mes buvome žiedai? Neprisimenu, – sudvejojo agurkėlis Mėlis.

Tik tiek ir tereikėjo, kad Kamanė Dūzgė užsidegtų kalbėti!

Ji nepaliaudama pasakojo, kad Mylimoji daro tikrus stebuklus: šviečia ir šildo, kol bitės ir kamanės išbučiuoja gražius geltonus žiedus bei pripildo juos meile. Dūzgė sakė, kad būtent taip atsirado ir Mėlis, ir Gėlis, ir Agis, ir net Tolas – iš žiedų po josios bučinių! Kai agurkai užaugs dideli ir sodriai žali, o pomidorai sultingi ir raudoni kaip Tolas, šiltnamis ištuštės ir kamanė atskris išbučiuoti naujų žiedų.

Tą akimirką agurkėliai Agis, Mėlis ir Gėlis susigėdo... Juoktis iš Pomidoro Tolo buvo siaubingai negražu – juk, tiesą sakant, jis daug didesnis už vorą ir gudresnis net už lapę, nes vienintelis žinojo, kad norint augti reikia šildytis Mylimosios spinduliuose. Atsiprašė Tolo agurkėliai ir išmokė šiltnamio dainų.

Kitą rytą Mylimoji švietė kaip niekada skaisčiai – atlošę galvas visi stebėjo ją ir svajojo. Vieni norėjo dar labiau užaugti, kiti sodriai pažaliuoti. Niekas nesidairė, niekas nekalbėjo, niekas nepastebėjo, kad Pomidoro Tolo jau niekur nebebuvo matyti. Aplinkui pražydo daug didelių, geltonų kaip Mylimoji žiedų – gal greitai atskris švelnioji protingoji kamanė Dūzgė, išbučiuos visus ir užderės naujų bičiulių.

Knygos autorė: Aistė Semėnė „Kietaviškių gausa“
Leidėjas: Leidykla "Sofoklis"

Iliustratorius: Indrė Vaiciukaitė
Dizaineris: Eglė Marija Ažubalytė

Tiražas: 20 000

nur 1987
Kietaviškų

NATŪRALIAI ŠVIEŽIOS DARŽOVĖS